

Cultura i Espectacles

El triomf per Sant Jordi de Jonas Jonasson amb 'L'avi de 100 anys que es va escapar per la finestra' reactiva el fenomen literari dels autors escandinaus

Estirant el filó suec

Valèria Gaillard
BARCELONA

L'idil·li dels autors escandinaus amb el públic català va rebre aquest Sant Jordi un nou impuls amb l'èxit de vendes de *L'avi de 100 anys que es va escapar per la finestra*, del suec Jonas Jonasson. Però, què passa amb la literatura nòrdica que troba tan bona acollida a Catalunya? L'editora de La Campana, Isabel Martí, ja tenia posat l'ull al país escandinau quan el 2010 va contractar *L'assassí del lasser*, de Gellert Tamas, una crònica sobre el francotirador que va mantenir terroritzat Estocolm el 1991 i el 1992.

Però no ha estat fins aquest any que ha fet diània amb aquest llibre de Jonas Jonasson, una novel·la negra amb tocs de comèdia que té com a protagonista un avi centenari que en la seva estrafolària vida ha conegut totes les grans figures del segle XX. Que avui el llibre es pugui llegir en català amaga, a més, una història força curiosa. "Com que no llegim suec vam sol·licitar tres informes, tots tres van ser molt favorables, i vam demanar, a més, que ens en traduïssin quaranta pàgines. De seguida vam veure que teníem a e les mans un llibre immens", confessa l'editora.

L'operació era arriscada perquè quan el llibre va sortir a Suècia va ser rebut amb força discreció. De fet, la primera agència que va intentar vendre els drets d'autor a l'estranger es va desanimar de seguida, explica Martí, perquè

no entrava dins els cànons de la novel·la negra sueca exportable: "Es pensaven que Suècia només podia vendre a l'estranger fosc i no alegria i llum."

Així que va ser gràcies a la feina d'una agència literària internacional amb seu a Barcelona, l'agència Pontas, dirigida per Anna Soler-Pont, que va creure

gir el llibre quan viatjava a Tailàndia, i ens el va recomanar moltíssim", explica Soler-Pont.

L'èxit llaureat arreu del món ha fet que al seu país s'hagi situat prop de Stieg Larsson amb un milió d'exemplars venuts amb aquest primer títol (Larsson n'ha venut un milió de cadascun dels tres volums). A Alemanya, en set mesos se n'han venut 560.000. En castellà, 42.000 i en català gairebé s'ha exhaurit la tirada de 28.000. A més, el Nadal del 2013 se n'estrena l'adaptació cinematogràfica, i als Estats Units ja projecten un *remake*. Una pipeta d'or més del filó suec? Isabel Martí no creu en modes ni treballa per sèries. "Independentment de si és un autor suec, està clar que Jonasson té un to especial, amb molta gràcia, empena i personalitat, el llibre és ple de vida." Atribueix, doncs, el seu èxit a la qualitat literària: "Aquest any era complicat perquè hi havia molts autors amb presència mediàtica, i en canvi Jonasson només es podia defensar amb la seva escriptura." D'aquí que se li acudís posar a signar el protagonista de la novel·la: "L'Allan Karlsson a la taula de signatures per Sant Jordi —una diada en la qual les vendes han augmentat un 8% respecte a l'any passat, amb 18'3 ME de facturació, segons fonts del Gremi de Llibreters—, la tam-

bé sueca Mari Jungstedt va gaudir encantada de la seva primera diada *Una matinal inquietant* (Columna), i fa dos dies va visitar Barcelona una altra de les autores sueques més de voga: Åsa Larsson, que presentava *Fins que passis la teva fúria* (Columna). I no s'acaba aquí la cosa. Una setmana abans va venir a presentar la seva novel·la Kristina Ohlsson, *Escollides* (Columna).

Jonas Jonasson està treballant en la seva propera novel·la ■ JOSEP LOSADA

Al marge de Stieg Larsson, l'autor que es va convertir en un super vendes amb la saga *Millènim*, portada a la gran pantalla,

un dels escriptors de capçalera del gènere negre és Henning Mankell, que es pot trobar editat en català per Tusquets. Els casos del detectiu Wallander també s'han convertit en una popular sèrie televisiva. Els pares indiscutibles del gènere a Escandinàvia, però, són la parella Maj Söwall (Estocolm, 1935) i Per Wahlöö (Lund, 1926-Estocolm, 1975), que van començar a qüestionar l'estat del benestar pels volts dels anys 1960. No cal oblidar, entre els autors nòrdics, que han fet escola al noruec Jo Nesbø, publicat

en català a Proa i Labutxaca, Anne Holt, que només es troba en castellà (Roca Editorial, Ediciones B) i Karin Fossum (Mondadori, Ediciones Grijalbo). La llista és llarga.

Sobre la capacitat d'aquests països poc poblats de generar tal quantitat d'escriptors de novel·la negra, les teories són disperses. A banda de tenir un dels índexs de criminalitat més elevats d'Europa, Isabel Martí apunta el fet que també tenen un alt índex de lectura, mentre que Soler-Pont no s'ho explica: "És un misteri." ■

Va ser gràcies a una agència catalana que Jonas Jonasson s'ha traduït arreu del món

en aquest escriptor ocurrent i hilarant que és Jonasson, i va promoure fins a 34 traduccions, entre les quals al català i al castellà (Salamandra). "Tot va ser perquè el pare d'una persona de l'equip que és d'origen suec va lle-